

Datum van inontvangstneming : 09/03/2023

Ingeschreven in het register van het
Hof van Justitie onder nr. 124.66.38

De Giffes

Uitgifte

Uitgereikt

Neergelegd op: 31/01/23 Administrateurop
€op
€op
€

Rechtsmiddelen

VERZET aangetekend op :

AR-nr. :

Verzetvonnis d.d. :

BEROEP aangetekend op :

Terug op :

CASSATIE aangetekend op :

Terug op :

Repertoriumnummer

Datum van uitspraak

19 JAN. 2023

Rolnummer

A/21/01469

Niet aan te bieden aan de
ontvanger

Tussenvonnis – prejudiciële
verwijzing naar het Hof van
Justitie van de Europese Unie
– opschorting van de
rechtspleging

M1

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel

Vonnis

Aangeboden op

Niet te registreren

6e kamer, zetelend op vrijdag, zaal G

IN DE ZAAK VAN

A

1. De heer [REDACTED], wonende te [REDACTED]
[REDACTED],

B

2. Mevrouw [REDACTED], wonende te [REDACTED]
[REDACTED],

C

3. De heer [REDACTED], wonende te [REDACTED]
[REDACTED],

D

4. Mevrouw [REDACTED], wonende te [REDACTED]
[REDACTED],

Allen op de zitting vertegenwoordigd door meester [REDACTED]
[REDACTED],

Eisers;

5. De Europese vennootschap **MS AMLIN INSURANCE SE**, met maatschappelijke zetel te [REDACTED], en ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen met ondernemingsnummer 0644.921.425,

Op de zitting vertegenwoordigd door meester [REDACTED]
[REDACTED],

Verweerder;

Dit vonnis steunt op de volgende stukken:

- de gedinginleidende dagvaarding van 29 april 2021;
- de beschikking van 4 juni 2021 gewezen in toepassing van artikel 747 van het Gerechtelijk Wetboek;
- de syntheseconclusie van eisers neergelegd op de griffie op 21 januari 2022;
- de syntheseconclusie van verweerder neergelegd op de griffie op 21 maart 2022;
- het stukkendossier voor eisers;
- het stukkendossier voor verweerder.

De rechtbank heeft de pleidooien gehoord in openbare terechtzitting op 16 december 2022.

De rechtbank heeft de debatten voor gesloten verklaard en de zaak in beraad genomen op 16 december 2022.

De rechtbank heeft de bepalingen van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken in acht genomen.

I. FEITEN

1. Eisers zijn consumenten. Verweerder is de insolabiliteitsverzekeraar van de organisator Exclusive Destinations NV.

2. Eerste eiser sluit op 13 november 2019 een pakketreisovereenkomst af met de organisator Exclusive Destinations NV via de doorverkoper Selectair Inter-Sun Reizen BVBA.

De pakketreis omvat het vervoer vanuit Brussel naar Punta Cana en een verblijf ter plaatse voor zeven nachten in een hotel. De totale reissom bedraagt 36.832,00 euro (stuk 1 eisers). De reis zou een aanvang nemen op 21 maart 2020 en eindigen op 29 maart 2020.

3. Ingevolge de uitbraak van de COVID-pandemie en de diverse overheidsmaatregelen om de COVID-pandemie in te dijken, wordt de reis omgeboekt. Partijen betwisten dit niet.

4. De doorverkoper levert een nieuwe bestelbon af waarop staat vermeld dat de reis die werd geboekt op 13 november 2019 wordt omgeboekt (met een verlenging van de verblijfsduur) naar een nieuw moment, met name met een vertrek op 21 november 2020 en een terugkeer op 30 november 2020.

De bestelbon maakt melding van een aangepaste reissom van 46.428,00 euro. Volgens de vermeldingen op de bestelbon was het oorspronkelijke bedrag van 36.832,00 euro voldaan aan de organisator (stuk 2 eisers).

5. Tussen 16 en 20 oktober 2020 neemt de doorverkoper, op verzoek van de organisator Exclusive Destinations NV, contact op met eisers met de vraag of zij de reis opnieuw willen uitstellen ingevolge de gewijzigde omstandigheden inzake de COVID-maatregelen.

Daarbij geeft de organisator aan dat wanneer eisers de pakketreisovereenkomst willen annuleren, zij gerechtigd zijn op een volledige terugbetaling van de betaalde reissom (stuk 3 eisers).

6. Eisers willen de reis niet opnieuw verplaatsen omdat zij niet weten naar welk tijdstip gelet op de steeds wijzigende situatie ingevolge de COVID-pandemie.

De doorverkoper geeft dit door aan de organisator op 20 oktober 2020 en vraagt om over te gaan tot annulering en volledige terugbetaling (stuk 3 eisers).

7. De organisator bevestigt op 21 oktober 2020 het nodige te zullen doen (stuk 3 eisers).

8. De ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Gent verklaart de organisator bij vonnis van 8 december 2020 failliet (stuk 5 eisers).

9. De doorverkoper stort op 9 december 2020 de som van 4.151,00 euro terug aan eerste en derde eiser. Dit bedrag was nog niet doorgestort aan de organisator (stuk 4 eisers).

10. De raadsman van eerste en derde eiser stellen verweerder op 22 januari 2021 in gebreke tot betaling van 36.832,00 euro ten titel van terugbetaling van de betaalde reissom (stuk 7 eisers).

11. Verweerder antwoordt via zijn schaderegelaar op 27 januari 2021. Verweerder weigert tussenkomst te verlenen omdat de reis door eisers is geannuleerd en de reis niet door het faillissement van de organisator is geannuleerd (stuk 8 eisers).

12. Eerste en derde eiser herhalen via hun raadsman hun aanspraken op 2 februari 2021 en leggen uit waarom zij het standpunt van verweerder niet volgen (stuk 9 eisers).

13. Eisers dagvaarden verweerder op 29 april 2021.

II. EISEN VAN DE PARTIJEN

De rechtbank vat hierna de eisen van de partijen samen zoals volledig weergegeven in de syntheseconclusies en waar de rechtbank voor zover als nodig ook naar verwijst.

Eisers vragen de veroordeling van verweerder tot betaling van 32.681,00 euro in hoofdsom, te vermeerderen met interest vanaf 22 januari 2021. Eiser vraagt de veroordeling van verweerder tot betaling van de kosten van het proces.

Verweerder vraagt de afwijzing van de eis van eiser als ongegrond. Hij vraagt de veroordeling van eiser tot betaling van de kosten van het proces.

III. BEOORDELING DOOR DE RECHTBANK

1. Ontvankelijkheid

14. De partijen roepen geen gronden van niet-ontvankelijkheid in.

15. De rechtbank stelt geen ambtshalve op te werpen gronden van niet-ontvankelijkheid vast.

16. De eis is ontvankelijk.

2. Gegrondheid

2.1 Omvang van de conventionele verzekeringsdekking

Standpunt van de partijen

17. Eiser vordert de betaling door verweerder van 32.681,00 euro op grond van de verzekeringsovereenkomst die tussen Exclusive Destinations NV en verweerder is afgesloten.

Verweerder betwist dat de situatie van eisers onder de verzekeringsdekking valt. Eiser meent dat volgens de bewoordingen van de verzekeringspolis de niet-terugbetaling door de organisator gedekt is. Verweerder wijst erop dat de bewijslast voor de verzekeringsdekking bij eiser ligt. Verweerder stelt dat de verzekeringsdekking overeenkomst met wat de wet voorschrijft. Er is geen conventionele uitbreiding van de dekkingsomvang. Volgens eiser is de verwijzing naar de pakketreiswet en het K.B. louter ter verduidelijking en vormt dit geen beperking op de verzekeringsomvang zoals die blijkt uit de bewoordingen van de verzekeringspolis.

De bepalingen van de verzekeringsovereenkomst

18. De algemene verzekeringsvoorwaarden editie 2019 zijn van toepassing (stuk 6 eisers). Partijen betwisten dit niet.

Artikel 1, 1 van de algemene verzekeringsvoorwaarden omschrijft het voorwerp van de verzekering als volgt: *“de Verzekeringsovereenkomst heeft als voorwerp, conform de Pakketreizenwet en het K.B. (artikel 8) in geval van insolventie van de Verzekerde: a. de bedragen terug te betalen aan de reiziger die voldaan werden in handen van de Verzekerde bij of na het sluiten van een pakketreisovereenkomst (...)”*.

De verzekerde is de *“verzekeringnemer of het aangesloten reisbureau, als professioneel, in de hoedanigheid van organisator, doorverkoper en/of facilitator van een gekoppeld reisarrangement”* (Lexicon, algemene verzekeringsvoorwaarden, stuk 6 eisers).

Artikel 8, punt C van de algemene verzekeringsvoorwaarden bepaalt dat de verzekering van rechtswege en zonder voorafgaande ingebrekestelling beëindigd wordt op de datum van de stopzetting van de activiteiten van de verzekerde wegens insolventie (p. 11, stuk 6 eisers).

Het begrip ‘insolventie’ betekent volgens de algemene verzekeringsvoorwaarden de situatie waarin de verzekerde in faling is verklaard (Lexicon, algemene verzekeringsvoorwaarden, stuk 6 eisers).

De ‘Pakketreizenwet’ is de wet van 21 november 2017 betreffende de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten (Lexicon, algemene verzekeringsvoorwaarden, stuk 6 eisers).

Het ‘K.B.’ is het Koninklijk Besluit van 29 mei 2018 betreffende de bescherming bij insolventie tot uitvoering van de wet van 27 november 2017 betreffende de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten (Lexicon, algemene verzekeringsvoorwaarden, stuk 6 eisers).

Bepaling van de omvang van de verzekeringsdekking

19. Het is aan de verzekerde of de begunstigde om te bewijzen dat de feiten die zich hebben voorgedaan een schadegeval uitmaken dat onder de verzekeringsdekking valt en er niet van is uitgesloten. Enkel wanneer de verzekeraar zelf bij wijze van zelfstandig verweer zich op een uitsluiting beroept, draagt hij daarvan de bewijslast.

20. Het komt dus aan eiser toe om het bewijs te leveren van een gedekt schadegeval.

In dat verband stelt de rechtbank vast dat verweerder de feiten als dusdanig niet betwist. Hij betwist ook niet dat de organisator Exclusive Destinations NV bij hem verzekerd was onder de insolabiliteitsverzekering. Evenmin is het betwist dat de algemene verzekeringsvoorwaarden die eiser bijbrengt de verzekeringsovereenkomst uitmaken. Verweerder betwist wel dat de ingeroepen feiten een gedekt schadegeval uitmaken. Bijgevolg moet eiser het bewijs leveren dat de feiten vallen onder de verzekeringsdekking.

21. Om te bepalen of de feiten een gedekt schadegeval uitmaken, moet de rechtbank in de eerste plaats de bewoordingen van de verzekeringspolis onderzoeken.

Artikel 1 van de algemene verzekeringsvoorwaarden omschrijft het voorwerp van de verzekeringspolis als volgt: *“de Verzekeringsovereenkomst heeft als voorwerp, conform de Pakketreizenwet en het K.B. (artikel 8) in geval van insolabiliteit van de Verzekerde: a. de bedragen terug te betalen aan de reiziger die voldaan werden in handen van de Verzekerde bij of na het sluiten van een pakketreisovereenkomst”*.

Volgens eiser betekent deze bepaling dat alle bedragen onder de verzekeringsdekking vallen die aan de organisator zijn betaald en door hem moeten worden terugbetaald. Verweerder is daarentegen van mening dat de verzekeringsdekking enkel geldt voor de terugbetalingen van de reissom wanneer de reis ingevolge het faillissement van de organisator niet kan doorgaan. Wanneer de reiziger de pakketreis annuleert op grond van onvermijdbare en onvoorzienbare omstandigheden en de organisator vervolgens failliet gaat, vallen de bedragen die de organisator nog aan de reiziger moet betalen ingevolge die beëindiging volgens verweerder niet onder de verzekeringsdekking.

22. De rechtbank is vooreerst van oordeel dat deze contractuele bepaling duidelijk is waardoor er geen toepassing moet worden gemaakt van de interpretatieregels van artikel 1162 van het Oud Burgerlijk Wetboek (interpretatie in het nadeel van hij die bedongen heeft) of artikel 23, §2 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen (interpretatie in het nadeel van de verzekeraar bij een onduidelijke polis).

De rechtbank is ook van oordeel dat de omvang van de verzekeringsdekking gelijk loopt met wat er wettelijk moet worden verzekerd. Dit vloeit voort uit het gebruik van het woord “conform”. Wanneer iets “conform” is aan een bepaalde wettekst, betekent dat het voldoet aan de vereisten die in die wettekst zijn opgenomen.

Het woord “conform” is geen loutere verduidelijking zoals eiser aangeeft, maar wel degelijk een deel van de beschrijving van de omvang van de verzekeringsdekking. Dit woord dient dan ook in rekening genomen te worden bij de uitlegging van de andere bepalingen die het voorwerp van de dekking omschrijven.

Verder zijn er geen andere woorden of elementen die erop wijzen dat de verzekeringsovereenkomst een ruimere verzekeringsdekking biedt dan wat de wet voorschrijft. In dat verband vormt punt a van artikel 1.1 van de algemene

verzekeringsvoorwaarden integendeel een bijna letterlijke overname van de dekkingssomschrijving vermeld in artikel 12, §1 van het Garantie-KB¹.

Daarnaast merkt de rechtbank op dat niet uit de verzekeringspolis blijkt dat de gemeenschappelijke bedoeling van verweerder en Exclusive Destinations NV erin bestond om een ruimere dekking te bieden dan wat de wet voorschrijft. Aangezien Exclusive Destinations NV geen begunstigde is van de relevante verzekeringsprestatie, maar er wel de verzekeringspremie voor moet betalen, heeft hij ook geen objectief belang om de dekking te verruimen.

Bijgevolg beslist de rechtbank dat de verzekeringsdekking conventioneel is bepaald op wat de wet vereist dat verzekerd is.

Om te weten of de situatie van eisers een gedekt schadegeval uitmaakt, moet daarom nagegaan worden wat de wet oplegt inzake de omvang van de insolabiliteitsbescherming. De inhoud daarvan bepaalt de verzekeringsdekking en bepaalt ook het antwoord op de vraag of de feiten van deze zaak een gedekt schadegeval uitmaken.

2.2 Invulling van de conventionele verzekeringsdekking aan de hand van de huidige stand van het recht

Inleiding

23. De rechtbank heeft beslist dat het voorwerp van de verzekeringsdekking zoals omschreven in de algemene verzekeringsvoorwaarden samenvalt met wat er volgens de wet moet verzekerd zijn. Bijgevolg moet de rechtbank nagaan wat die verzekeringsomvang precies inhoudt.

24. De Pakketreizenwet² is de wet die van toepassing is op het geschil tussen partijen. Dat betwisten partijen niet.

25. De rechtbank zal nu eerst de Pakketreizenrichtlijn analyseren en vervolgens de Pakketreizenwet. Immers moet de Pakketreizenwet dezelfde bescherming bieden als de Pakketreizenrichtlijn.

Pakketreizenrichtlijn

26. De Pakketreizenrichtlijn heft de vorige relevante richtlijn³ op met als doel om de wetgeving geschikter te maken voor de interne markt, onduidelijkheden weg te nemen en hiaten in de wetgeving te dichten⁴.

¹ Koninklijk besluit van 29 mei 2018 betreffende de bescherming tegen insolventie bij de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten, BS 11 juni 2018.

² Wet van 21 november 2017 betreffende de verkoop van pakketreizen, gekoppelde reisarrangementen en reisdiensten, BS 1 december 2017.

³ Richtlijn 90/314/EEG van de Raad van 13 juni 1990 betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten (Pb. L. 23 juni 1990, afl. 158, 59).

⁴ Eerste considerans Pakketreizenrichtlijn.

27. Artikel 17, lid 1 van de Pakketreizenrichtlijn legt de volgende verplichting op aan de lidstaten: *“de lidstaten zorgen ervoor dat op hun grondgebied gevestigde organisatoren zekerheid stellen voor de terugbetaling van alle reeds door of namens reizigers betaalde bedragen voor zover de desbetreffende diensten als gevolg van de insolventie van deze organisatoren niet worden verricht”*. Voor niet-uitgevoerde reisdiensten worden terugbetalingen op verzoek van de reiziger onverwijld verricht.⁵

De lidstaten zijn vrij om te bepalen hoe zij de bescherming bij insolventie zullen regelen, maar zij dienen er wel op toe te zien dat de bescherming afdoende is. Doeltreffendheid houdt in dat de bescherming beschikbaar wordt zodra wegens de liquiditeitsproblemen van de organisator reisdiensten niet worden uitgevoerd, niet of slechts ten dele zullen worden uitgevoerd.⁶ Om doeltreffend te zijn moet de bescherming bij insolventie de te voorziene bedragen van de betalingen waarop de insolventie van de organisator betrekking heeft, en, waar toepasselijk, de te voorziene kosten voor repatriëring dekken.⁷

Hieruit volgt dat de Pakketreizenrichtlijn de lidstaten verplicht om ervoor te zorgen dat de reizigers een beroep kunnen doen op een zekerheid voor de terugbetaling van alle door of namens de reiziger betaalde bedragen.

28. Deze zekerheid is enkel verplicht voor zover de betreffende diensten als gevolg van de insolventie van de organisator niet worden verricht.

29. De Pakketreizenrichtlijn voorziet derhalve niet in een verplichte zekerheid wanneer de diensten niet worden uitgevoerd omwille van andere redenen dan de insolventie van de organisator.

Zulke andere reden is onder meer de beëindiging van de pakketreisovereenkomst door de reiziger op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden die zich op de plaats van bestemming of in de onmiddellijke omgeving daarvan voordoen en die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis⁸. De Pakketreizenrichtlijn definieert dit begrip als volgt: *“een situatie die zich voordoet onafhankelijk van de wil van de partij die zich daarop beroept en waarvan de gevolgen ondanks alle redelijke voorzorgsmaatregelen niet te vermijden waren”*.⁹

In geval van beëindiging van de pakketreisovereenkomst op grond van deze onvermijdbare en buitengewone omstandigheden heeft de reiziger recht op een volledige terugbetaling van alle voor de pakketreis betaalde bedragen. De organisator verricht alle terugbetalingen. De terugbetalingen worden onverwijld aan de reiziger gedaan en in elk geval uiterlijk binnen 14 dagen na de beëindiging van de pakketreisovereenkomst.¹⁰

⁵ Artikel 17, lid 5 van de Pakketreizenrichtlijn.

⁶ Negenendertigste considerans van de Pakketreizenrichtlijn.

⁷ Veertigste considerans van de Pakketreizenrichtlijn.

⁸ Artikel 12, lid 2 van de Pakketreizenrichtlijn.

⁹ Artikel 3, 12) van de Pakketreizenrichtlijn.

¹⁰ Artikel 12, lid 2 en 4 van de Pakketreizenrichtlijn.

30. Uit dit alles volgt dat de Pakketreizenrichtlijn enkel een zekerheid verplicht stelt voor het geval dat de pakketreis niet wordt uitgevoerd omwille van het faillissement van de organisator. Indien de pakketreis omwille van een andere reden niet wordt uitgevoerd, bv. de beëindiging ervan door een beslissing van de reiziger, dan geldt de verplichte zekerheid niet.

Pakketreizenwet

31. Deze wet vormt de omzetting van de Europese Pakketreizenrichtlijn¹¹. Uit de parlementaire voorbereiding volgt dat het de wil was van de wetgever om de Pakketreizenrichtlijn getrouw te implementeren in het Belgisch recht. Wanneer de wet afwijkt van de Pakketreizenrichtlijn, is dat in de memorie van toelichting nadrukkelijk aangegeven.¹²

32. Er is geen betwisting over de hoedanigheid van eisers als reiziger en als consument.

33. Artikel 54, eerste zin van de Pakketreizenwet bepaalt het volgende: *“de in België gevestigde organisatoren en doorverkopers stellen zekerheid voor de terugbetaling van alle reeds door of namens reizigers betaalde bedragen voor zover de desbetreffende diensten als gevolg van hun insolventie niet worden verricht.”*

Deze tekst is gelijklopend met de tekst van artikel 17, lid van de Pakketreizenrichtlijn. Deze bepaling voorziet niet in een ruimere bescherming dan de Pakketreizenrichtlijn.

In de memorie van toelichting is duidelijk aangegeven dat de bescherming enkel geldt wanneer de reisdiensten niet worden uitgevoerd ingevolge de insolventie van de organisator (of de doorverkoper, maar dit is in deze zaak niet relevant).¹³ De memorie van toelichting geeft ook niet aan dat de wetgever een ruimere bescherming wil bieden dan wat de Pakketreizenrichtlijn voorschrijft wat de omvang van de bescherming betreft.

De rechtbank treedt eiser niet bij wanneer hij stelt dat het woord ‘dienst’ in de zin van artikel 54, eerste zin van de Pakketreizenwet de verbintenis omvat van de organisator tot terugbetaling van de betaalde reissom. Het woord ‘dienst’ moet in zijn volledige context gelezen worden. Uit de lezing van de volledige zin volgt dat het woord ‘dienst’ betrekking heeft op de reisdiensten waarvoor de reiziger al heeft betaald, maar die niet uitgevoerd worden om reden van de insolventie van de organisator. De terugbetaling van de reissom op grond van een beëindiging van de pakketreisovereenkomst wegens onvermijdbare en buitengewone omstandigheden is geen reisdienst en staat er ook niet aan gelijk.

34. Op grond van artikel 30 van de Pakketreizenwet heeft de reiziger het recht om de pakketreisovereenkomst op te zeggen *“indien zich op de plaats van bestemming of in de*

¹¹ Richtlijn 2015/2302 van de Raad en het Europees Parlement van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad, *Pb. L.* 11 december 2015, afl. 326, p. 1-33.

¹² Memorie van toelichting, *Parl. St.* 54-2653/001, p. 6.

¹³ Memorie van toelichting, *Parl. St.* 54-2653/001, p. 55 (toelichting artikel 54) en p. 56 (toelichting artt. 57-59).

onmiddellijke omgeving daarvan onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis of die aanzienlijke gevolgen hebben voor het passagiersvervoer naar de plaats van bestemming". In dat geval voorziet dezelfde bepaling in het recht van de reiziger op volledige terugbetaling van de sommen die hij aan de organisator heeft betaald. Artikel 32, tweede lid van de Pakketreizenwet bepaalt de termijn waarbinnen de terugbetaling uiterlijk moet plaatsvinden op 14 dagen. Deze teksten zijn gelijklopend met de tekst van artikel 12 van de Pakketreizenrichtlijn en dienen op dezelfde wijze uitgelegd te worden.

Hieruit volgt dat de Pakketreizenwet dezelfde inhoud geeft aan de verplichte zekerheid in geval van insolventie dan de Pakketreizenrichtlijn.

Garantie-KB

35. Artikel 60 van de Pakketreizenwet machtigt de Koning om de vorm en de voorwaarden vast te leggen waaraan de zekerheden moeten voldoen die artikel 54 van de Pakketreiswet oplegt.

36. Het Garantie-KB bepaalt op welke wijze de zekerheid moet worden gesteld.

Artikel 3 van het Garantie-KB stelt dat de zekerheid de vorm aanneemt van een verzekering: *"de zekerheden bedoeld in de artikelen 54, 55, 65 en 72 van de wet worden gesteld door een verzekeringsovereenkomst aangegaan bij een verzekeringsonderneming die gemachtigd is om dergelijke verrichtingen uit te oefenen"*.

Hoofdstuk 3 van het Garantie-KB legt de minimale verzekeringsvoorwaarden vast waarbij de rechtbank vaststelt dat deze bepalingen in essentie de verzekeraar toelaten om aan de verzekeringsnemer, dat is de organisator, bepaalde financiële en documentaire voorwaarden op te leggen. Deze bepalingen zijn niet relevant in het kader van dit geschil.

Artikel 10 van het Garantie-KB bepaalt het volgende: *"de waarborg van de verzekeringsovereenkomst is verworven door de begunstigde vanaf het ogenblik dat de overeenkomst met de professioneel bedoeld in artikel 2, 7°, van de wet, werd gesloten tijdens de geldigheidsduur van de verzekeringsovereenkomst"*.

Artikel 12, §1 van het Garantie-KB voorziet in vier dekkingen, waaronder de terugbetaling van reissommen die de reiziger heeft betaald, en luidt als volgt:

"§1 De verzekeringsovereenkomst biedt, ingeval van insolventie van een professioneel, de volgende dekking:

1° de verderzetting van de reis, indien dit mogelijk is;

2° de terugbetaling van de bedragen die de begunstigde reeds heeft voldaan bij het sluiten van de overeenkomst met de professioneel;

3° de terugbetaling van de bedragen van de reisdiensten die niet kunnen worden verstrekt als gevolg van de insolventie van de professioneel;

4° de repatriëring van de reizigers, wanneer de uitvoering van de overeenkomst met de professioneel reeds een aanvang heeft genomen en deze overeenkomst voorziet in het vervoer van de begunstigde, en indien nodig, de accommodatie in afwachting van de repatriëring".

Artikel 13, eerste lid van het Garantie-KB beperkt de terugbetalingen tot *"alle bedragen die de begunstigde aan de professioneel heeft betaald voor de reisovereenkomst wanneer deze geen uitvoering krijgt als gevolg van zijn insolventie of alle betaalde bedragen voor reisdiensten die niet worden geleverd als gevolg van zijn insolventie"* (de rechtbank onderlijnt).

37. Uit deze bepalingen vloeit voort dat er op grond van het Garantie-KB een verzekeringsplicht is aangaande de terugbetaling van de sommen die de reiziger heeft betaald aan de organisator wanneer de reis, of de reisdiensten, niet of niet verder uitgevoerd worden als gevolg van de insolventie van de organisator. Dit is conform aan artikel 54 van de Pakketreizenwet en artikel 17, lid 1 van de Pakketreizenrichtlijn.

Het Garantie-KB voorziet dus evenmin in een verzekeringsdekking voor het geval waarin de reiziger gerechtigd is op een terugbetaling van de reissom wegens beëindiging van de pakketreisovereenkomst op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden en de organisator na de beëindiging van de pakketreisovereenkomst, maar voor de terugbetaling, failliet gaat.

Wanneer het tegenovergestelde zou worden aangenomen, is de rechtbank van oordeel dat de Koning zijn bevoegdheid heeft overschreden. Immers verleent de Pakketreizenwet uitsluitend de bevoegdheid aan de Koning om de vorm (bv. verzekering, borgstelling,...) en de voorwaarden (bv. premies) vast te leggen. Geenszins is het de Koning toegelaten om het voorwerp van de zekerheid uit te breiden ten opzichte van wat de wet voorschrijft.

Besluit

38. De rechtbank is van oordeel dat de wettelijk verplichte bescherming tegen insolventie in de huidige stand van het recht niet geldt voor de bedragen die de organisator verschuldigd is aan de reiziger ingevolge de beslissing van de reiziger om de pakketreisovereenkomst op te zeggen op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden.

2.3 Toepassing op de feiten

39. In het onderhavig geding is de pakketreisovereenkomst door de reiziger beëindigd op grond van voornoemde onvermijdbare en buitengewone omstandigheden. De organisator heeft zelf erkend dat er een recht is in hoofde van eisers om de volledige terugbetaling te bekomen van de sommen die zij aan hem betaald hebben. Dit staat tussen de partijen niet ter betwisting.

40. Wanneer de organisator na de beëindiging van de pakketreisovereenkomst op grond van de onvermijdbare en buitengewone omstandigheden, failliet gaat voor de terugbetaling van de reissom aan de reiziger, is er geen verplichte zekerheid ten voordele van de reizigers.

41. Dit heeft tot gevolg dat de feiten van het geschil naar de huidige stand van het recht geen verzekerd schadegeval uitmaken. Dit betekent dat de eis naar de stand van het huidige recht ongegrond zou zijn.

2.4 Prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Elementen waardoor de rechtbank twijfelt aan de voorgaande analyse

42. De volgende elementen doen de rechtbank evenwel twijfelen aan de omvang van de bescherming zoals artikel 17, lid 1 van de Pakketreizenrichtlijn dit naar de huidige stand van het recht voorziet.

Is er wel sprake van een volledige bescherming die bijdraagt aan de bescherming van de consument?

43. De algemene doelstelling van de Pakketreizenrichtlijn is om een bijdrage te leveren aan de verwezenlijking van een hoog niveau van consumentenbescherming.¹⁴ De Pakketreizenrichtlijn verwijst in dat verband naar artikel 169 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) inzake de consumentenbescherming.

44. In verband met de bescherming tegen insolventie van de organisator schrijft de Pakketreizenrichtlijn voor dat de lidstaten er dienen voor te zorgen dat reizigers die een pakketreis kopen, volledig tegen insolventie van de organisator zijn beschermd. De lidstaten waar organisatoren zijn gevestigd, dienen ervoor te zorgen dat deze de terugbetaling van alle door of namens de reizigers betaalde bedragen garanderen.¹⁵

Onder gelding van de vorige richtlijn oordeelde het Hof van Justitie van de Europese Unie dat het doel inzake de bescherming tegen insolventie erin bestaat om de consument te beschermen tegen de economische risico's die met het faillissement van de organisator samenhangen. Die economische risico's zijn een uitvloeisel van het gegeven dat de reiziger de reissom vooraf aan de uitvoering van de pakketreisovereenkomst betaalt. Het te bereiken resultaat inzake de bescherming is dat de reiziger het recht heeft bij faillissement van de organisator op terugbetaling van de bedragen die hij reeds heeft betaald.¹⁶

Artikel 7 van de vorige richtlijn luidde als volgt: *“de organisator en/of de doorverkoper die partij zijn bij de overeenkomst, dienen aan te tonen over voldoende garanties te beschikken om in geval van insolventie of faillissement te zorgen voor terugbetaling van de reeds voldane bedragen en voor repatriëring van de consument”*. Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft in het kader van deze bepaling beslist dat de ‘garantie inzake de terugbetaling van de reeds voldane bedragen’ de gevallen betreft waarin het faillissement van de organisator intreedt na de sluiting van de pakketreisovereenkomst, maar voor het begin van de uitvoering ervan.¹⁷

De bescherming, zoals die voortvloeit uit de letterlijke bewoordingen van de Pakketreizenrichtlijn, geldt niet voor de reiziger die gerechtigd is op de terugbetaling van

¹⁴ Derde considerans Pakketreizenrichtlijn.

¹⁵ Negenendertigste considerans Pakketreizenrichtlijn.

¹⁶ HvJ 8 oktober 1996, Dillenkofer, C-190/94, Jurisp. 1996, I-04845, punt 42; HvJ 14 mei 1998, Verein für Konsumenteninformation, C-364/96, punt 18; HvJ 16 februari 2012, Blödel-Pawlik, C-134/11, punt 19; HvJ 1 december 1998, Rechberger e.a., C-140-97, Jurisp. 1998, I-03499, punt 74; HvJ (Besch.) 16 januari 2014, Baradics e.a., C-430/13, punt 32 en 35; HvJ 10 juli 2019, HQ e.a., C-163/18, punt 41.

¹⁷ HvJ 14 mei 1998, Verein für Konsumenteninformation, C-364/96, punt 19.

de door hem betaalde reissom wegens beëindiging van de pakketreisovereenkomst wegens onvermijdbare en buitengewone omstandigheden, maar deze terugbetaling niet bekomt omdat de organisator na de beëindiging van de pakketreisovereenkomst, en voor de terugbetaling van de betaalde reissom, failliet wordt verklaard.

Dit betekent dat de reiziger in de situatie van eisers geen bescherming geniet ingeval van insolventie van de organisator. De vraag is dan ook er wel sprake kan zijn van een volledige bescherming.

45. De Pakketreizenrichtlijn verwijst in de derde considerans naar artikel 169, lid 1 van het VWEU dat luidt als volgt: *"om de belangen van de consumenten te bevorderen en een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, draagt de Unie bij tot de bescherming van de gezondheid, de veiligheid en de economische belangen van de consumenten alsmede tot de bevordering van hun recht op voorlichting en vorming, en hun recht van vereniging om hun belangen te behartigen"*.

De rechtbank stelt zich de vraag of de uitsluiting van de situatie waarin eisers zich bevinden bijdraagt aan de bevordering van de belangen van de consumenten en een hoog niveau van consumentenbescherming.

Zorgt de huidige regeling voor een ongelijke behandeling?

46. De rechtbank twijfelt er ook aan of de huidige regeling geen ongelijke behandeling doet ontstaan. De reiziger wiens reis niet kan starten omwille van de insolventie van de organisator voorafgaand aan de reis lijdt in beginsel een financieel verlies. De reissom die hij heeft betaald, is verloren.

De reiziger die recht heeft op een volledige terugbetaling van de betaalde reissom wegens een beëindiging van de pakketreisovereenkomst op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden lijdt eveneens een financieel verlies wanneer de organisator failliet gaat na de beëindiging van de pakketreisovereenkomst, maar voordat de reissom is terugbetaald aan de reiziger.

Beide categorieën dragen hetzelfde risico van financieel verlies in geval van faillissement van de organisator nu zij beiden de reissom voorafgaand aan de uitvoering van de pakketreisovereenkomst hebben betaald.¹⁸

Naar de tekst van de Pakketreizenrichtlijn geniet evenwel enkel de eerste categorie van reizigers van de verplichte bescherming tegen insolventie van de organisator. Wanneer de reiziger de pakketreisovereenkomst zelf beëindigt op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden is die beëindiging niet het gevolg van de insolventie van de organisator, maar van een beslissing van de reiziger. De sommen die de organisator daardoor aan de reiziger verschuldigd is, vallen buiten de bescherming van de reiziger tegen de insolventie van de organisator. Deze tweede categorie van reizigers geniet bijgevolg geen bescherming tegen insolventie.

¹⁸ HvJ (Besch.) 16 januari 2014, Baradics e.a., C-430/13, punt 34.

Hoewel beide categorieën van reizigers geconfronteerd worden met een financieel verlies ingevolge de insolventie van de organisator, geniet enkel de eerste categorie van een verplichte bescherming tegen insolventie onder de Pakketreizenrichtlijn. De rechtbank stelt zich de vraag of dit een gerechtvaardigde ongelijke behandeling uitmaakt of niet.

47. De rechtbank wijst erop dat de situatie van beide categorieën verschilpunten kent, maar ook overlappingen vertoont. Zo maakt het faillissement van een organisator de uitvoering van diens pakketreisovereenkomst definitief onmogelijk, terwijl de onvermijdbare en buitengewone omstandigheden in de regel tijdelijk van aard zijn. Verder is de niet-uitvoering van de pakketreisovereenkomst ingevolge het faillissement een situatie waarmee de reiziger ongewild wordt geconfronteerd en waarop hij geen enkele invloed kan uitoefenen. Het omgekeerde is het geval wanneer de reiziger zelf beslist om de pakketreisovereenkomst te beëindigen op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden. Echter is die beslissing wel het gevolg van een ongewilde en onvermijdbare situatie in hoofde van de reiziger, net zoals een faillissement dat is. Tot slot is er bij de eerste categorie van reiziger nog sprake van een bestaande pakketreisovereenkomst, terwijl in de tweede categorie de pakketreisovereenkomst beëindigd is voordat de insolventie van de organisator intreedt.

Het is voor de rechtbank daarom niet duidelijk of deze elementen al dan niet een verschil in behandeling rechtvaardigen.

De prejudiciële vraag

48. Krachtens artikel 267, lid 1 van het VWEU is het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging van de handelingen van de instellingen.

Indien een vraag zich opdringt voor een rechterlijke instantie, kan deze instantie, indien zij een beslissing op dit punt noodzakelijk acht voor het wijzen van haar vonnis, het Hof verzoeken over deze vraag een uitspraak te doen. De bevoegdheid van het Hof om bij prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging of de geldigheid van het recht van de Unie wordt uitsluitend op initiatief van de nationale rechterlijke instanties uitgeoefend, ongeacht of de partijen in het hoofdgeding al dan niet de wens hebben geuit dat de rechter zich tot het Hof van Justitie van de Europese Unie wendt.

49. De rechtbank stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

“Moet artikel 17, lid 1 van de Richtlijn 2015/2302 van de Raad en het Europees Parlement van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat de daarin verplichte zekerheid ook geldt voor de terugbetaling van alle reeds door of namens reizigers betaalde bedragen wanneer de reiziger de pakketreisovereenkomst beëindigt op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden zoals bedoeld in artikel 12, lid van dezelfde richtlijn en de

organisator failliet wordt verklaard nadat de pakketreisovereenkomst op die grond is beëindigd, maar voordat die bedragen aan de reiziger daadwerkelijk zijn terugbetaald waardoor die reiziger een financieel verlies lijdt en bijgevolg een economisch risico draagt ingeval van faillissement van de reisorganisator?”

Noodzakelijkheid en pertinentie van de prejudiciële vraag

50. Indien het Hof van Justitie van de Europese Unie de interpretatie aanneemt die de de prejudiciële vraag bevat, bepaalt dit in belangrijke mate de uitkomst van het geschil. De nationale omzettingsebepaling voorziet immers in dezelfde bescherming als waarin de Pakketreizenrichtlijn voorziet. Het was niet de bedoeling van de Belgische wetgever om de bescherming tegen insolventie uit te breiden. Bijgevolg moet de rechtbank de Pakketreizenwet op dezelfde wijze uitleggen als de Pakketreizenrichtlijn.

Aangezien de verzekeringspolis enkel de wettelijk voorziene dekking verleent, is het antwoord op de prejudiciële vraag bepalend voor de concrete omvang van de verzekeringsdekking en dus voor de uitkomst van het geschil.

51. De rechtbank wijst erop dat deze vraag nieuw is.

IV. BESLISSING VAN DE RECHTBANK

De rechtbank beslist in eerste aanleg en op tegenspraak.

De rechtbank:

- verklaart de eis ontvankelijk,
- schort, alvorens verder recht te doen, de rechtspleging op en stelt de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

“Moet artikel 17, lid 1 van de Richtlijn 2015/2302 van de Raad en het Europees Parlement van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad, aldus worden uitgelegd dat de daarin verplichte zekerheid ook geldt voor de terugbetaling van alle reeds door of namens reizigers betaalde bedragen wanneer de reiziger de pakketreisovereenkomst beëindigt op grond van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden zoals bedoeld in artikel 12, lid van dezelfde richtlijn en de organisator failliet wordt verklaard nadat de pakketreisovereenkomst op die grond is beëindigd, maar voordat die bedragen aan de reiziger daadwerkelijk zijn terugbetaald waardoor die reiziger een financieel verlies lijdt en bijgevolg een economisch risico draagt ingeval van faillissement van de reisorganisator?”

- beveelt de griffier om onderhavig vonnis samen met een geanonimiseerde versie ervan over te maken aan de griffie van het Hof van Justitie van de Europese Unie.
- zendt de zaak in afwachting van een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie naar de bijzondere rol van deze kamer.
- houdt de beslissing over de kosten aan.

Dit vonnis is gewezen door de 6e kamer, zetelend op vrijdag, zaal G van de Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel, samengesteld uit:

- de heer N. LEYS, Rechter, Voorzitter van de kamer,
- de heer R. EECKHOUT, Rechter in ondernemingszaken,
- de heer L. IMBRECHTS, Rechter in ondernemingszaken,

die alle zittingen hebben bijgewoond en aan het beraad hebben deelgenomen.

[REDACTED]

Op

19 JAN. 2023

BUITENGEWOON

[ONDERTEKENINGEN]